

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
[OBSAH RUKOPISU „TEORIE O NADHODNOTĚ“]	33
[VŠEOBECNÁ POZNÁMKA]	36
[KAPITOLA PRVNÍ]	
SIR JAMES STEUART	
[<i>Rozlišování mezi „ziskem ze zcizení“ a pozitivním zvětšením bohatství</i>]	37
[KAPITOLA DRUHÁ]	
FYSIOKRATÉ	
	40
[1. ZKOUMÁNÍ O PŮVODU NADHODNOTY SE PŘENÁŠÍ ZE SFÉRY OBĚHU DO SFÉRY BEZPROSTŘEDNÍ VÝROBY. POZEMKOVÁ RENTA SE POKLÁDÁ ZA JEDINOU FORMU NADHODNOTY]	40
[2. ROZPORY V SYSTÉMU FYSIOKRATŮ: FEUDÁLNÍ ROUCHO SYSTÉMU A JEHO BURŽOASNÍ PODSTATA; DVOJAKOST VE VÝKLADU NADHODNOTY]	45
[3. QUESNAY O TŘECH TRÍDÁCH SPOLEČNOSTI. DALŠÍ ROZVINUTÍ FY-SIOKRATICKÉ TEORIE U TURGOTA: PRVKY HLUBŠÍ ANALYSY KAPIT-ALISTICKÝCH VZTAHŮ]	50
[4. SMĚŠOVÁNÍ HODNOTY S HMOTOU (PAOLETTI)]	56
[5. PRVKY FYSIOKRATICKÉ TEORIE U ADAMA SMITHA]	56
[6. FYSIOKRATÉ JAKO PŘÍVRŽENCI KAPITALISTICKÉ ZEMĚDĚLSKÉ VELKOVÝROBY]	60
[7. ROZPORY V POLITICKÝCH NÁZORECH FYSIOKRATŮ. FYSIOKRATÉ A FRANCOUZSKÁ REVOLUCE]	61
[8. VULGARISACE FYSIOKRATICKÉHO UČENÍ U PRUSKÉHO REAKCIO-NÁŘE SCHMALZE]	63

[9. RANÁ KRITIKA PŘEDSUDKU FYSIOKRATŮ V OTÁZCE ZEMĚDĚLSTVÍ (VERRI)]	64
[KAPITOLA TŘETÍ]	
ADAM SMITH	
[1. DVOJÍ RŮZNÉ URČOVÁNÍ HODNOTY U SMITHA: URČOVÁNÍ HODNOTY MNOŽSTVÍM VYNALOŽENÉ PRÁCE OBSAŽENÉ VE ZBOŽÍ A URČOVÁNÍ HODNOTY MNOŽSTVÍM ŽIVÉ PRÁCE, KTEROU LZE KOUPIŤ SMĚNOU ZA TOTO ZBOŽÍ]	65
[2. VŠEOBECNÉ POJETÍ NADHODNOTY U SMITHA. POJETÍ ZISKU, POZEMKOVÉ RENTY A ŮROKU JAKO SRÁŽKY Z PRODUKTU DÉLNÍKOVY PRÁCE]	73
[3. SMITH ROZŠIŘUJE POJEM NADHODNOTY NA VŠECHNY SFÉRY SPOLEČENSKÉ PRÁCE]	81
[4. SMITHOVO NEPOCHOPENÍ SPECIFICKÉHO PŮSOBNÍ ZÁKONA HODNOTY PŘI SMĚNĚ MEZI KAPITÁLEM A NÁMEZDNÍ PRACÍ]	82
[5. SMITHOVO ZTOTOŽŇOVÁNÍ NADHODNOTY A ZISKU. VULGÁRNÍ PRVEK V SMITHOVĚ TEORII]	84
[6. SMITHŮV NESPRÁVNÝ NÁZOR NA ZISK, POZEMKOVOU RENTU A MZDU JAKOŽTO ZDROJE HODNOTY]	88
[7. DVOJAKOST SMITHOVA POJETÍ VZTAHU MEZI HODNOTOU A DŮCHODEM. BLUDNÝ KRUH VE SMITHOVĚ KONCEPCI „PŘIROZENÉ CENY“ JAKO SOUČTU MZDY, ZISKU A RENTY]	91
[8. SMITHOVA CHYBA, ŽE CELOU HODNOTU SPOLEČENSKÉHO PRODUKTU ROZKLÁDÁ NA DŮCHODY. ROZPORY V JEHO NÁZORECH NA HRUBÝ A ČISTÝ DŮCHOD]	93
[9. SAY JAKO VULGARISÁTOR SMITHOVY TEORIE. SAYOVO ZTOTOŽŇOVÁNÍ SPOLEČENSKÉHO HRUBÉHO PRODUKTU SE SPOLEČENSKÝM DŮCHODEM. POKUSY ROZLIŠIT JE U STORCHA A RAMSAYE]	99
[10.] ZKOUMÁNÍ TOHO, JAK JE MOŽNÉ, ŽE ROČNÍ ZISK A ROČNÍ MZDA KUPUJÍ ZBOŽÍ VYROBENÉ ZA ROK, KTERÉ KROMĚ ZISKU A MZDY OBSAHUJE JEŠTĚ KONSTANTNÍ KAPITÁL	102
[a] <i>Nemožnost nahradit konstantní kapitál výrobců spotřebních předmětů směnou mezi těmito výrobci]</i>	102
[b] <i>Nemožnost nahradit celý konstantní kapitál společnosti směnou mezi výrobcí spotřebních předmětů a výrobcí výrobních prostředků]</i>	122
[c] <i>Směna kapitálu za kapitál mezi výrobcí výrobních prostředků.</i>	
<i>Roční produkt práce a produkt ročně nově přidané práce]</i>	137

- [9. RANÁ KRITIKA PŘEDSUDKU FYSIOKRATŮ V OTÁZCE ZEMĚDĚLSTVÍ (VERRI)] 64

[KAPITOLA TŘETÍ]

ADAM SMITH 65

- [1. DVOJÍ RŮZNÉ URČOVÁNÍ HODNOTY U SMITHA: URČOVÁNÍ HODNOTY MNOŽSTVÍM VYNALOŽENÉ PRÁCE OBSAŽENÉ VE ZBOŽÍ A URČOVÁNÍ HODNOTY MNOŽSTVÍM ŽIVÉ PRÁCE, KTEROU LZE KOUPIŤ SMĚNOU ZA TOTO ZBOŽÍ] 65
- [2. VŠEOBECNÉ POJETÍ NADHODNOTY U SMITHA. POJETÍ ZISKU, POZEMKOVÉ RENTY A ÚROKU JAKO SRÁŽKY Z PRODUKTU DÉLNÍKOVY PRÁCE] 73
- [3. SMITH ROZŠIŘUJE POJEM NADHODNOTY NA VŠECHNY SFÉRY SPOLEČENSKÉ PRÁCE] 81
- [4. SMITHOVO NEPOCHOPENÍ SPECIFICKÉHO PŮSOBNÍ ZÁKONA HODNOTY PŘI SMĚNĚ MEZI KAPITÁLEM A NÁMEZDNÍ PRACÍ] 82
- [5. SMITHOVO ZTOTOŽŇOVÁNÍ NADHODNOTY A ZISKU. VULGÁRNÍ PRVEK V SMITHOVĚ TEORII] 84
- [6. SMITHŮV NESPRÁVNÝ NÁZOR NA ZISK, POZEMKOVOU RENTU A MZDU JAKOŽTO ZDROJE HODNOTY] 88
- [7. DVOJAKOST SMITHOVA POJETÍ VZTAHU MEZI HODNOTOU A DŮCHODEM. BLUDNÝ KRUH VE SMITHOVĚ KONCEPCI „PŘIROZENÉ CENY“ JAKO SOUČTU MZDY, ZISKU A RENTY] 91
- [8. SMITHOVA CHYBA, ŽE CELOU HODNOTU SPOLEČENSKÉHO PRODUKTU ROZKLÁDÁ NA DŮCHODY. ROZPORY V JEHO NÁZORECH NA HRUBÝ A ČISTÝ DŮCHOD] 93
- [9. SAY JAKO VULGARISÁTOR SMITHOVY TEORIE. SAYOVO ZTOTOŽŇOVÁNÍ SPOLEČENSKÉHO HRUBÉHO PRODUKTU SE SPOLEČENSKÝM DŮCHODEM. POKUSY ROZLIŠIT JE U STORCHA A RAMSAYE] 99
- [10.] ZKOUMÁNÍ TOHO, JAK JE MOŽNÉ, ŽE ROČNÍ ZISK A ROČNÍ MZDA KUPUJÍ ZBOŽÍ VYROBENÉ ZA ROK, KTERÉ KROMĚ ZISKU A MZDY OBSAHUJE JEŠTĚ KONSTANTNÍ KAPITÁL 102
- [a) *Nemožnost nahradit konstantní kapitál výrobců spotřebních předmětů směnou mezi těmito výrobci*] 102
- [b) *Nemožnost nahradit celý konstantní kapitál společnosti směnou mezi výrobců spotřebních předmětů a výrobců výrobních prostředků*] 122
- [c) *Směna kapitálu za kapitál mezi výrobců výrobních prostředků. Roční produkt práce a produkt ročně nově přidané práce*] 137

- [11. DODATKY: SMITHŮV ZMATEK V OTÁZCE MÍRY HODNOTY. VŠEOBECNÝ CHARAKTER ROZPORŮ U SMITHA] 150

[KAPITOLA ČTVRTÁ]

TEORIE O PRODUKTIVNÍ A NEPRODUKTIVNÍ PRÁCI 151

- [1. PRODUKTIVNÍ PRÁCE VE SMYSLU KAPITALISTICKÉ VÝROBY: PRÁCE, KTERÁ VYRÁBÍ NADHODNOFU] 151
- [2. NÁZORY FYSIOKRATŮ A MERKANTILISTŮ NA PRODUKTIVNÍ PRÁCI] 152
- [3. DVOJAKOST V SMITHOVĚ POJETÍ PRODUKTIVNÍ PRÁCE. PRVNÍ VYSVĚTLENÍ: NÁZOR, ŽE PRODUKTIVNÍ PRÁCE JE PRÁCE, KTERÁ SE SMĚŇUJE ZA KAPITÁL] 154
- [4. SMITHOVO DRUHÉ VYSVĚTLENÍ: NÁZOR, ŽE PRODUKTIVNÍ PRÁCE JE PRÁCE, KTERÁ SE REALISUJE VE ZBOŽÍ] 159
- [5. VULGARISACE, JÍŽ SE DOPOUŠTÍ PŘI URČOVÁNÍ PRODUKTIVNÍ PRÁCE BURŽOASNÍ POLITICKÁ EKONOMIE] 173
- [6. PŘÍVRŽENCI SMITHOVÝCH NÁZORŮ NA PRODUKTIVNÍ PRÁCI. K DĚJINÁM OTÁZKY] 176
- [a] *Přivrženci prvního názoru: Ricardo, Sismondí*] 176
- [b] *První pokusy o rozlišení produktivní a neproduktivní práce (D'Avenant, Petty)*] 177
- [c] *John Stuart Mill, přívrželec Smithova druhého názoru na produktivní práci*] 181
- [7.] GERMAIN GARNIER [VULGARISACE TEORIE A. SMITHA A FYSIOKRATŮ] 182
- [a] *Směšování práce, která se směňuje za kapitál, s prací, která se směňuje za důchod. Chybná koncepce, podle níž se celý kapitál nahrazuje důchody spotřebitelů*] 182
- [b] *Nahrazování konstantního kapitálu směnou kapitálu za kapitál*] 187
- [c] *Vulgární předpoklady Garnierovy polemiky proti Smithovi. Garnier se vrací k fysiokratickým představám. Názor, že spotřeba neproduktivních pracovníků je zdrojem výroby — krok zpět proti fysiokratům*] 199
- [8.] CHARLES GANILH [MERKANTILISTICKÉ POJETÍ SMĚNY A SMĚNNÉ HODNOTY. KAŽDÁ PLACENÁ PRÁCE SE TU ZAŘAZUJE POD POJEM PRODUKTIVNÍ PRÁCE] 204
- [9. GANILH A RICARDO O „ČISTÉM DŮCHODU“. GANILH JAKO PŘÍVRŽE-

NEC SNÍŽENÍ POČTU PRODUKTIVNÍHO OBYVATELSTVA; RICARDO JAKO PŘÍVRŽENEC AKUMULACE KAPITÁLU A RŮSTU PRODUKTIVNÍCH SIL]	214
[10.] SMĚNA DŮCHODU A KAPITÁLU [NAHRAZOVÁNÍ CELKOVÉHO ROČNÍHO PRODUKTU: A) SMĚNA DŮCHODU ZA DŮCHOD; B) SMĚNA DŮCHODU ZA KAPITÁL; C) SMĚNA KAPITÁLU ZA KAPITÁL]	233
[11.] FERRIER [PROTEKCIONÁŘSKÝ RÁZ FERRIEROVY POLEMIKY PROTI SMITHOVĚ TEORII PRODUKTIVNÍ PRÁCE A AKUMULACE KAPITÁLU. ZMATEK V OTÁZCE AKUMULACE U SMITHA. VULGÁRNÍ PRVEK V SMITHOVĚ NÁZORU NA „PRODUKTIVNÍ PRACOVNÍKY“]	257
[12.] HRABĚ LAUDERDALE [APOLOGETICKÝ NÁZOR NA VLÁDNOUCÍ TŘÍDY JAKO NA PŘEDSTAVITELE NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH DRUHŮ PRODUKTIVNÍ PRÁCE]	270
[13.] SAYOVA KONCEPCE „NEMATERIÁLNÍCH PRODUKTŮ“. OSPRAVEDLNOVÁNÍ NEZADRŽITELNÉHO RŮSTU NEPRODUKTIVNÍ PRÁCE]	271
[14.] HRABĚ DESTUTT DE TRACY [VULGÁRNÍ KONCEPCE PŮVODU ZISKU. „PRŮMYSLOVÍ KAPITALISTÉ“ JSOU PROHLAŠOVÁNI ZA JEDINĚ PRODUKTIVNÍ PRACOVNÍKY]	274
[15.] VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA POLEMIKY PROTI SMITHOVU ROZLIŠOVÁNÍ MEZI PRODUKTIVNÍ A NEPRODUKTIVNÍ PRACÍ. APOLOGETICKÝ NÁZOR NA NEPRODUKTIVNÍ SPOTŘEBU JAKO NA NUTNÝ PODNĚT VÝROBY]	287
[16.] HENRI STORCH [NEHISTORICKÝ PŘÍSTUP K PROBLÉMU VZÁJEMNÉHO PŮSOBENÍ MEZI MATERIÁLNÍ A DUŠEVNÍ VÝROBOU. KONCEPCE, PODLE NÍŽ VLÁDNOUCÍ TŘÍDA KONÁ „NEMATERIÁLNÍ PRÁCI“]	290
[17.] NASSAU SENIOR [VŠECHNY FUNKCE UŽITEČNÉ BURŽOASII JSOU PROHLÁŠENY ZA PRODUKTIVNÍ. POKLONKOVÁNÍ BURŽOASII A BURŽOASNÍMU STÁTU]	294
[18.] [PELLEGRINO] ROSSI [IGNOROVÁNÍ SPOLEČENSKÉ FORMY EKONOMICKÝCH JEVŮ. VULGÁRNÍ KONCEPCE O „ÚSPORĚ PRÁCE“ NEPRODUKTIVNÍMI PRACOVNÍKY]	299
[19.] APOLOGETIKA MARNOTRATNOSTI BOHATÝCH U MALTHUSOVCE CHALMERSE]	306
[20.] ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY O ADAMU SMITHOVI A JEHO NÁZORECH NA PRODUKTIVNÍ A NEPRODUKTIVNÍ PRÁCI]	307

[KAPITOLA PÁTÁ]

NECKER

[POKUS ZOBRAZIT PROTIKLAD TŘÍD ZA KAPITALISMU JAKO PROTIKLAD BÍDY A BOHATSTVÍ]	312
---	-----

[KAPITOLA ŠESTÁ]

QUESNAYOVA EKONOMICKÁ TABULKA (EXKURS)	315
--	-----

[1. QUESNAYŮV POKUS ZNÁZORNIT PROCES REPRODUKCE A OBĚHU CELKOVÉHO KAPITÁLU]	315
[2. OBĚH MEZI PACHTÝŘI A POZEMKOVÝMI VLASTNÍKY. NÁVRAT PE- NĚZ K PACHTÝŘŮM NEVYJADŘUJÍCÍ REPRODUKCI]	316
[3. O OBĚHU PENĚZ MEZI KAPITALISTOU A DĚLNÍKEM]	321
[a) <i>Nejapný názor o mzdě jako o kapitalistově záloze dělníkovi. Buržoasní představa o zisku jako prémii za risiko]</i>	321
[b) <i>Dělníkova koupě zboží od kapitalisty. Návrat peněz nevýdřující re- produkcí]</i>	328
[4. OBĚH MEZI PACHTÝŘI A PRŮMYSLNÍKY PODLE „EKONOMICKÉ TABULKY“]	335
[5. OBĚH ZBOŽÍ A OBĚH PENĚZ V „EKONOMICKÉ TABULCE“. RŮZNÉ PŘÍ- PADY NÁVRATU PENĚZ K VÝCHOZÍMU BODU]	340
[6. VÝZNAM „EKONOMICKÉ TABULKY“ V DĚJINÁCH POLITICKÉ EKO- NOMIE]	351

[KAPITOLA SEDMÁ]

LINGUET	353
---------	-----

[RANÁ KRITIKA BURŽOASNĚ LIBERÁLNÍHO NÁZORU NA „SVOBODU“ DĚLNÍKA]	
---	--

PŘÍLOHY	359
---------	-----

[1. HOBBS O PRÁCI, HODNOTĚ A EKONOMICKÉ ÚLOZE VĚDY]	361
[2.] Z HISTORIE: PETTY [NEGATIVNÍ STANOVISKO K NEPRODUKTIVNÍM POVOLÁNÍM. ZÁRODKY PRACOVNÍ TEORIE HODNOTY. POKUS VY- SVĚTLIT MZDU, POZEMKOVOU RENTU, CENU PŮDY A ÚROK NA ZÁKLADĚ TEORIE HODNOTY]	362
[3.] PETTY, SIR DUDLEY NORTH, LOCKE	372

[4.] LOCKE [RENTA A ÚROK SE ZKOUMÁ ZE STANOVISKA BURŽOASNÍ TEORIE PŘIROZENÉHO PRÁVA]	373
[5.] NORTH [PENÍZE JAKO KAPITÁL. VZRŮST OBCHODU JAKO PŘÍČINA POKLESU ÚROKOVÉ SAZBY]	376
[6. BERKELEY O PRACOVNÍ ČINNOSTI JAKO O ZDROJI BOHATSTVÍ]	380
[7.] HUME A MASSIE	381
[a] <i>Úrok u Massia a Huma</i>	381
[b] <i>Hume. Pokles zisku a úroku závisí na vzrůstu obchodu a průmyslu</i>	381
[c] <i>Massie. Úrok jako část zisku. Vysvětlování výše úroku mírou zisku</i>	383
[d] <i>Závěr</i>	385
[8. DOPLŇKY KE KAPITOLE O FYSIOKRATECH]	386
[a] <i>Doplňující poznámky o „Ekonomicke tabulce“. Quesnayovy nesprávné předpoklady</i>	386
[b] <i>Částečný návrat jednotlivých fysiokratů k merkantilistickým představám. Požadavek svobodné konkurence u fysiokratů</i>	387
[c] <i>Původní formulace nemožnosti zvýšit hodnotu směnou</i>	388
[9. VELEBENÍ POZEMKOVÉ ARISTOKRACIE U EPIGONA FYSIOKRATŮ BUATA]	389
[10. POLEMKA PROTI POZEMKOVÉ ARISTOKRACII ZE STANOVISKA FYSIOKRATŮ (ANONYMNÍ ANGLICKÝ AUTOR)]	390
11. APOLOGETICKÉ POJETÍ PRODUKTIVITY VŠECH POVOLÁNÍ]	395
[12.] PRODUKTIVITA KAPITÁLU. PRODUKTIVNÍ A NEPRODUKTIVNÍ PRÁCE	397
[a] <i>Produktivita kapitálu jako kapitalistický výraz produktivní síly společenské práce</i>	397
[b] <i>Produktivní práce v systému kapitalistické výroby</i>	401
[c] <i>Dva podstatně rozdílné momenty při směně mezi kapitálem a prací</i>	405
[d] <i>Specifická užitná hodnota produktivní práce pro kapitál</i>	408
[e] <i>Neproduktivní práce jako práce, která poskytuje služby. Koupě služeb za kapitalismu. Vulgární pojetí vztahu mezi kapitálem a prací jako směny služeb</i>	410
[f] <i>Práce řemeslníků a rolníků v kapitalistické společnosti</i>	415

[g] <i>Doplňující vedlejší určené produktivní práce jako práce, která se realizuje v materiálním bohatství</i>	418
[h] <i>Jak se kapitalismus projevuje v oblasti nemateriální výroby</i>	419
[i] <i>Problém produktivní práce pod zorným úhlem celkového procesu materiální výroby</i>	420
[k] <i>Dopravní průmysl jako odvětví materiální výroby. Produktivní práce v dopravním průmyslu</i>	421
[13. NÁČRTKY PLÁNŮ I. A III. ČÁSTI „KAPITÁLU“]	423
[a] <i>Plán I. části čili I. oddílu „Kapitálu“</i>	423
[b] <i>Plán III. části čili III. oddílu „Kapitálu“</i>	423
[c] <i>Plán II. kapitoly III. části „Kapitálu“</i>	424
POZNÁMKY	427
SEZNAM LITERATURY	449
JMENNÝ REJSTŘÍK	466
SEZNAM CIZÍCH SLOV	475
SEZNAM VAH, MĚR A MINC	